

Datum: 11. 3. 2008

SPOROČILO ZA JAVNOST

MINISTRSTVO ZA VEČJE SODELOVANJE ZNOTRAJ MLEČNOPREDELOVALNE VERIGE

Brdo pri Lukovici, 11. 3. 2008 — Državna sekretarka Branka Tome se je danes udeležila mlekarskega foruma, ki je bilo namenjeno razpravi glede stanja, razvoja in prihodnosti prireje mleka v Sloveniji. Udeležili so se ga tako predstavniki rejcev in registriranih odkupovalcev mleka kot tudi predstavniki interesnih združenj in strokovnjaki. Prireja mleka kot ena pomembnejših kmetijskih dejavnosti, kot tudi mlekarne se danes soočajo s pomembnimi spremembami v ekonomskem okolju. Vsi prisotni so se strinjali, da je potrebno dvigniti konkurenčnost kmetij, približati model delovanja slovenskega agroživilstva tistim v najbolj razvitih gospodarstvih EU, predvsem pa je potrebno povezovanje in tesnejše vertikalno sodelovanje znotraj celotne verige.

Spremenjene globalne ekonomske razmere v največji meri vplivajo na to, da je **obstoj mlečnih kvot** v prihodnjem obdobju pod velikim vprašajem. Zato ukinitve mlečnih kvot terja sprejem ukrepov, ki bodo v novih tržnih razmerah omogočili **prireja mleka tudi na gorsko hribovskih območjih** in **obstoj oziroma prestrukturiranje malih mlečnih kmetij**, kjer ni druge alternative kmetovanja oziroma primerne gospodarske rabe naravnih danosti in zagotavljanja kulturne krajine.

Državna sekretarka Branka Tome je povedala, da *»želi ministrstvo o spremembah, pričakovanih učinkih in načrtovanih poslovnih ter razvojnih usmeritvah sprožiti **strokovno razpravo**, ki naj zagotovi **temeljna izhodišča** za uspešnejše obvladovanje izzivov, ki jih prinašajo spremembe«*. Za dolgoročni obstoj sektorja so predlagane reforme na področju mlečnih kvot, ukrepi, ki bi učinkovito olajšali prehod v razmere brez kvot in ključni kratkoročni, srednjeročni in dolgoročni izzivi v posameznih členih slovenske mlečne verige najpomembnejša vprašanja. Po mnenju Tometove ima država pri *»razreševanju teh vprašanj pomembno vlogo, vendar ne more nadomestiti **aktivnega sodelovanja in odgovornosti posameznih gospodarskih in interesnih členov** v verigi.«*

Udeleženci foruma so se strinjali, da je potrebno zagotoviti **postopno prehajanje do popolne ukinitve mlečnih kvot** z izjemo Sindikata kmetov Slovenije in Govedorejskega poslovnega združenja, ki ukinitvi nasprotuje, saj bi to pomenilo padec cen mleka in opuščanje prireje. Prof. dr. Emil Erjavec je v svojem prispevku poudaril realnost ukinitve mlečnih kvot, ki že sedaj nimajo več svoje funkcije, predstavljajo **le pravico do prireje, ne pa do odkupa**. Odprava kvot bo po njegovem mnenju najbolj prizadela manj učinkovite mlekarne, rejci pa bodo imeli **več možnosti ponujati mleko** učinkovitejšim mlekarnam.

Temu mnenju se je pridružil tudi Miroslav Rednak in dodal, da se **tržna pridelava mleka povečuje**, zaradi povečevanja proračunskih podpor pa se nižanje njegovih cen v zadnjem obdobju v dohodku kmetov ni izrazil.

Na forumu so s svojimi prispevki sodelovali Miroslav Rednak s Kmetijskega inštituta Slovenije (KIS), Maciej Krzysztofowicz iz Evropske komisije (EK), prof. dr. Emil Erjavec iz Biotehniške fakultete (BF) in predstavniki Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS), Zadružne zveze Slovenije (ZZS), Sindikata kmetov Slovenije (SKS), Govedorejskega poslovnega združenja (GPZ) in Gospodarsko interesnega združenja za mlekarstvo (GIZ mleko).

Ministrstvo je udeležencem foruma predstavilo **trenutno stanje na trgu z mlekom**. Mlečnopredelovalna industrija sodi med tri največje sektorje v slovenski živilskopredelovalni industriji. V sektorju reje krav molznic se opaža **trend upada števila rejcev, povečevanje povprečne velikosti črede, rast mlečnosti in izboljševanje kakovosti mleka**. Kljub rasti je mlečnost še vedno nižja kot v povprečju držav EU. V letu 2006 je bila za 12 odstotkov nižja kot v EU 27 in za 18 odstotkov nižja kot v EU 15. V Sloveniji je **struktura mlečnih kmetij sorazmerno neugodna**, saj do 80 tisoč kg mleka letno oddaja 80 odstotkov kmetij, na območjih z omejenimi dejavniki pa se proizvede 62 odstotkov vsega mleka. Pričakovani učinki reforme bodo zato brez ustreznih izravnalnih ukrepov lahko negativni.

Možni ukrepi, ki bi lahko ublažili negativen vpliv spremenjenih razmer v sektorju mleka so naložbe za prestrukturiranje mlekarn, zniževanje stroškov zbiranja mleka na ekonomsko manj zanimivih lokacijah (financiranje mlečnih prog), naložbe za prestrukturiranja v prireji v okviru Skupne kmetijske politike, na področju izvajanja strokovnih nalog pa je posebno pozornost potrebni nameniti ukrepom za izboljšanje tehnologije reje in hitrejšemu selekcijskem napredku.

V mlečnopredelovalni industriji se v tem obdobju odvija izraziti proces koncentracije ter lastniške konsolidacije. Podjetja so razmeroma veliko **investirala v posodobitev tehnologije**, kljub temu pa je neto ekonomski izid v panogi v zadnjih letih negativen.

Udeleženci foruma so se strinjali, da je **slovenska prireja mleka konkurenčna** tako v primerjavi z drugimi državami kot tudi ostalimi sektorji, vendar se v prihodnosti pričakujejo pospešene **strukturne spremembe**, ki bodo zahtevale tehnološke prilagoditve, povečane investicijske aktivnosti in učinkovitejše selekcijsko in rejsko delo.